

Fransesk
Miraljes

ljubav
malim
slovima

Prevela sa španskog
mr Jasmina Nikolić

■ Laguna ■

Naslov originala

Francesc Miralles

AMOR EN MINÚSCULA

Copyright © Francesc Miralles, 2006

Translation rights arranged by Sandra Bruna

Agencia Literaria, SL

All rights reserved

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

„Uživaj u malim stvarima, možda ćeš se jednom
osvrnuti i shvatiti da su bile velike.“

Robert Brolt

SADRŽAJ

I	More magle	9
II	Tamna strana Meseca	47
III	Tuga stvari	105
IV	Reči koje treba izmisliti	169
V	Jedan dan života	245
	Izjave zahvalnosti.	283
	O autoru.	285

I

More magle

650.000 sati

Staru godinu delio je od nove samo tren. Eh, šta su sve izumeli ljudi da bi prodavali kalendare! Na kraju krajeva, sami smo proizvoljno odlučili kada počinju godine, meseci, čak i sati. Uredili smo svet po sopstvenoj meri, i sad smo mirni. Možda se iza prividnog haosa kosmosa i krije neki red. Ali taj red svakako nije naš.

Dok sam spuštao flašicu šampanjca i grožđe na sto postavljen za jednu osobu, razmišljao sam o satima.* Nedavno sam pročitao u jednoj knjizi da se baterije jednog ljudskog života potroše za nekih 650.000 sati.

Na osnovu anamneze muškaraca iz moje porodice izračunao sam da se ja mogu nadati broju sati nešto malo manjem od prosečnog: maksimalno 600.000. Vrlo je verovatno da sam u svojoj trideset sedmoj već prevalio polovinu puta. A pravo pitanje glasi: koliko sam hiljada sati već protraćio?

* U Španiji i drugim zemljama hispanskog sveta tradicija je da se u novogodišnjoj noći tačno u ponoć pojede dvanaest grožđica, uz svaki udar zvona sa zvonika. Veruje se da će osoba koja ih pojede u ritmu zvona imati uspešnu godinu. (Prim. prev.)

Do tog 31. decembra, do pred samu ponoć, moj život baš i nije bio avantura.

Od porodice sam imao samo sestru, koju skoro nikada nisam vidao, a život mi je proticao između Katedre za germanistiku, na kojoj sam radio kao docent, i mog mračnog stana.

Ako ne računamo časove književnosti, slobodno možemo reći da sam jedva kontaktirao s ljudima. U slobodno vreme sam pripremao časove, ispravljao zadatke i predavao se poslovima tipičnim za dosadnog neženju: čitanju knjiga, slušanju klasične muzike i vesti... Rutina u kojoj je najuzbudljiviji trenutak bio povremeni odlazak u prodavnicu.

Ponekad bih, o praznicima, častio sebe odlaskom u bioskop *Verdi* da pogledam neki nesinhronizovan film. Uvek pretposlednju projekciju. Izašao bih jednako sam kao što sam i ušao, ali bi mi ono što sam video držalo pažnju sve do odlaska na spavanje. Zatim bih se uvukao u krevet i pročitao brošuru s informacijama o filmu, koju bih poneo iz bioskopa. Tu su se nalazili tehnički podaci, pohvale filmskih kritičara (pokude nikada ne štampaju) i kratak intervju s režiserom ili glumcima.

Te informacije nikada ne bi promenile mišljenje koje sam formirao o filmu. Onda bih ugasio svetlo.

I tada bi mi se javio jedan vrlo čudan osećaj. Razmišljao bih kako ne mogu nikako biti siguran u to da ću se narednog jutra probuditi iz sna. I što je najgore, samom sam sebi stvarao teskobu računajući koliko bi prošlo dana, ili čak nedelja, dok bi neko shvatio da sam umro.

Taj nemir mi se javio kada sam pročitao u novinama da su nekog Japanca pronašli u njegovom stanu tri godine pošto je umro. Kako se čini, nikome nije nedostajao.

No, vratimo se grožđu. Dok sam razmišljao o izgubljenim satima, izbrojao sam dvanaest groždica i stavio ih na tacnu.

Preda mnom, izdužena časa i flašica šampanjca. Nikada nisam mnogo pio.

Otvorio sam flašicu šest minuta pre nego što će se začuti zvona, da me ne uhvate nespremnog. Zatim sam upalio televizor i pronašao program na kome se video veliki sat. Mislim da je bio sat na Trgu Puerta del Sol u Madridu. Iza lepog i glamuroznog voditeljskog para videlo se mnoštvo razdraganog sveta. Na sve strane leteli su čepovi od šampanjca. Neki su pevali ili skakali visoko podignutih ruku ne bi li ih uhvatila kamera.

Kad je čovek sam, bude mu čudno da gleda kako se drugi zabavljaju.

Konačno su se čula i zvona, i uspeo sam da pojedem grožđice u njihovom ritmu. Dok sam usta ispirao šampanjcem, neizbežno sam se osetio smešno što sam i ja zagrizao tu udiču tradicije. Ko me je terao da učestvujem u toj pantomimi?

Zaključio sam da nema smisla posvećivati više vremena traženju odgovora na to pitanje, tako da sam salvetom obrišao usta i isključio televizor.

Dok sam se svlačio da legnem u krevet, čuo sam kako s ulice dopire buka petardi i smeha.

– Nezreli su – rekao sam u sebi, i ugasio svetlo još jednom u životu.

Te noći sam teško zaspao. I to ne zbog ulične larme – koja svakako nije zanemarljiva kad čovek živi između dva trga u četvrti Grasiya – budući da imam naviku da spavam s maskom na licu i tamponima u ušima.

Prvi put sam se za vreme tog praznika osetio usamljenim i napuštenim. I poželeo sam da se božićna farsa završi što pre. Čekalo me je pet neradnih dana, da tako kažem. Onda ručak na dan Tri kralja sa sestrom i zetom, koji pati od depresije otkad znam za njega. Nisu imali dece.

– To će biti mučna epizoda – rekao sam u sebi – srećom te se narednog dana sve vraća u normalu.

Ohrabren ovom mišlju, osetio sam kako mi se kapci sklapaju. Hoću li ih ujutru otvoriti?

– Počela je nova godina – bila je moja poslednja misao – ali ništa se novo neće dogoditi.

I zaspao sam ne znajući u kakvoj sam zabludi.

Tacna mleka

Ustao sam rano i imao utisak da čitav grad spava, osim mene. Tišina je bila tolika da sam, dok sam u pidžami mazao tost, osetio krivicu što sam tu umesto da obeznanjeno spavam poput ostatka čovečanstva.

Nisam ni slutio da je nova godina za mene pripremila jedno malo iznenađenje koje će voditi uništenju mog dotadašnjeg života. Kao što se lepet krila leptira s jednog kraja planete pretvara u uragan na drugom, tako se meni približavala oluja koja će srušiti lažne zidove među kojima sam ja do tada igrao svoj život. I nema meteorologa koji može predvideti tu vrstu nevremena.

Stavio sam kafu da se kuva i pojeo poslednji zalogaj tosta. Zatim sam se obukao i, po običaju, počeo da planiram dan. Naime, ako sebi ne organizujem dan, makar to bio i praznični dan, osećam se izgubljeno.

Imao sam malo mogućnosti na raspolaganju. Jedna je bila da ispravim pismene zadatke studenata koji su ih uradili sa zakašnjenjem. Predali su mi ih pred sam Božić umesto 1. decembra kako sam im bio tražio, da bih imao vremena

da ih pregledam, ispravim i vratim nazad. Tu mogućnost sam odbacio.

Mogao sam i da pogledam bečki Novogodišnji koncert, mada me valceri baš i ne zanimaju. U svakom slučaju, koncert je počinjao tek za nekoliko sati.

Nakon što sam se umio s mnogo vode, red je došao na češalj, na kome se za početak odmah pojavila nova seda dlaka, koja je sigurno izdajnički nikla preko noći, jer sam bio uveren da je prethodnog dana nije bilo.

– Znam da su sede znak velike mudrosti – govorio sam samom sebi dok sam je pincetom čupao iz korena – ali ne želim da drugi znaju da sam toliko mudar.

Sede me deprimiraju više nego opadanje kose. Na kraju krajeva, kad jedna dlaka otpadne, uvek postoji mogućnost da će druga izrasti, i to još jača. Ali za onu koja posedi nema nade. Više nikada neće potamneti, bar ne prirodnim putem.

S ovim turobnim mislima pošao sam u dnevnu sobu. Usput sam prošao pored telefona i uputio mu tužan pogled. Nije zvonio 31. uveče, kao što nije ni 24. uveče ili 25. ujutru. I ništa nije nagoveštavalo da će se prilike promeniti 1. ujutru.

S druge strane, to i nije bilo tako čudno. Ni ja nisam nikoga zvao.

Stropoštao sam se u fotelju spreman da uronim u jednu američku knjigu koja mi je u poslednje vreme držala pažnju. Kupio sam je preko *Amazona*, pošto sam video da se spominje u jednom romanu. Naslov: *They Have a Word for It*. Reč je o jednom zanimljivom leksikonu reči koje postoje samo u jednom jedinom jeziku.

Sastavljač rečnika Hauard Rajngold smatra da je pronaći ime za nešto način da se tom nečem dâ život. Razmišljamo

i ponašamo se na određeni način jer imamo reči koje to omogućavaju. U tom smislu, reči oblikuju mišljenje.

Evo nekih primera jedinstvenih reči:

Baraka: na arapskom, duhovna energija koja se može iskoristiti za ostvarivanje ovozemaljskih ciljeva.

Won: na korejskom, opiranje oslobađanju od uobrazilja.

Razbliuto: na ruskom, osećanje koje gajimo prema nekome koga smo jednom voleli i više ne volimo.

Mokita: na kirivinskom, istina koju ceo svet zna ali je niko ne govori.

Iz kastiljanskog je urednik rečnika izabrao recimo reč *ocurrencia*.^{*} Nikada se ne bih dosetio da je neprevodiva.

Video sam da ima mnogo odrednica iz nemačkog, pošto taj jezik svakome dopušta da, uz poštovanje određenih pravila, kuje nove reči. Na primer: *Torschlüssspanik* (doslovno: panika od zatvaranja vrata) definisano je kao „paničan strah neudatih žena u trci protiv biološkog sata“.

Na osnovu onoga što sam do tada pročitao rekao bih da je japanski jezik jezik s najsuptilnijim nijansama u značenju, jer računa na reči poput:

Ah-un: prećutna komunikacija između dva prijatelja.

Ili moja omiljena:

Mono no aware: tuga stvari.

Dok sam čitao tu odrednicu primetio sam kako mi uporan zvuk nalik grebanju već nekoliko minuta ne dâ da se usredsredim na čitanje. Grebanje je bilo sporo i neprekidno, slično zvuku koji pravi insekt kad krči sebi put kroz drvo.

Isključio sam muziku da bih bolje čuo odakle dolazi taj neprijatan zvuk. I baš je tada prestao da se čuje, kao da je onaj ko ga proizvodi shvatio da je primećen.

^{*} Kast.: *ocurrencia* – iznenadna ideja, misao, dosetka. (Prim. prev.)

Nisam se dalje udubljavao, te sam se vratio fotelji i čitanju. Ali pre nego što sam uspeo da spustim pogled na knjigu, grebanje se vratilo i to duplo jače.

Insekt ne može biti, pomislio sam, bar ne insekt normalne veličine.

Naćulio sam uši i zaključio da se grebanje čuje na ulaznim vratima. Krenuo sam ka vratima donekle uznemiren. Koji se to ludak bavi češanjem po vratima? Setio sam se da na bantu jeziku postoji reč *palatyi*, „mitsko čudovište koje grebe vrata“.

Bio čovek ili čudovište, ako je pokušavao da me uplaši, istini za volju, pošlo mu je za rukom. Šta god to bilo, čulo je moje korake jer je, kad sam došao do vrata, počelo da grebe još jače, ako je jače uopšte moguće.

Strah me je nagnao da naglo otvorim vrata i tako prepadnem protivnika.

A na vratima nije bilo nikoga.

Tačnije rečeno, nije bilo čoveka u visini mog pogleda. Jer dok sam, zbunjen, posmatrao prazan hodnik, osetio sam kako se nešto toplo i mekano provuklo kroz moje noge.

Instinktivno sam skočio unazad i spustio pogled da vidim biće koje je grebalo po mojim vratima. Mačka, koja me je sada pozdravljala jednim muzikalnim mjaukom. Radilo se o mladom primerku, ali većem od mladunčeta, tigraste dlake, poput miliona mačaka koje trče i pentraju se po celom svetu.

Pretpostavljam da je mačka očekivala ratoborniji stav s moje strane, pošto se umiljavala sve više, praveći horizontalne osmice između mojih nogu. Takozvane Mebijusove trake, koje predstavljaju beskonačnost.

– U redu je – rekao sam joj, i blago je nogom izgurao u hodnik.

Ali mačka je ponovo ušla, i upitno me motrila sa sredine predsoblja.

Savladavši gadljivost koju sam oduvek osećao prema mačkama, uhvatio sam je za dlaku i podigao. Pomislio sam da će me napasti ili makar pustiti kandže, ali mačka je samo bolno zamjaukala.

– A sad se gubi – naredio sam joj i prilično odlučno je bacio u hodnik.

Čim je dotakla pod, mačka je ponovila vešt trk kojim se vratila do sredine predsoblja pre nego što sam ja uspeo da zatvorim vrata.

Bio sam na ivici da pogubim sve živce.

Na trenutak sam pomislio da bih mogao da je zastrašim metlom, kao što je radio moj otac u takvim prilikama. Ali sam umesto toga, da li u inat ocu koji je ležao pod zemljom ili zbog nataloženog božićnog duha, otišao po tacnu mleka da dam životinji da jede, pa da me ostavi na miru.

Pomislio sam da će mačka poći za mnom do kuhinje, ali ona je odlučila da ostane u predsoblju, odakle me je posmatrala s iščekivanjem.

Sipao sam prst mleka u tacnu i vratio se hodnikom do predsoblja, hodajući polako da ne prospem mleko po podu. Ali kada sam došao do predsoblja, mačke više nije bilo.

Otišla je.

Pošto sam bio ostavio pritivorena vrata, pretpostavio sam da je otišla videvši da joj ne poklanjam pažnju. Prokleo sam mačku što me je naterala da nosim mleko za džabe. Spustio sam tacnu na pod i provirio u hodnik da vidim je li tamo.

Ni traga.

Sigurno je nastavila svoju ekskurziju po drugim stano-vima, pomislih.

Ja sam racionalan i pragmatičan čovek, i ne volim proizvoljne stvari. Ja sam doneo mleko, i mačka je onda trebalo da ga popije. Nego šta. Počeo sam da je dozivam onim zviždukom koji se koristi za vabljenje životinja iz porodice mačaka. Ali nije došla.

Umoran od glumatanja uloge koja mi ne leži, ostavio sam tacnu napolju i zatvorio vrata.

Novogodišnji koncert samo što nije počeo.

Jadi mladog Vertera

Podne i večer prošli su bez krupnijih novosti. Čituckao sam još malo rečnik neobičnih reči. Posle sam pogledao jedan deo koncerta, ali mi je ubrzo dosadilo da gledam u te slike kao s razglednice, u parove koji se drže za ruke na snežnoj oluji, tako da sam isključio televizor.

Savest mi je govorila da treba nešto da radim kako ne bih imao utisak da sam proćerdao dan. Znači, došao je red na to da stisnem zube i ispravim zakasnele studentske radove.

U pitanju je bila veoma laka vežba: trebalo je da napišu rezime na dve strane o najpoznatijem Geteovom delu *Die Leiden des jungen Werthers*. Naslov sa zaprepašćujuće mnogo kastiljanskih prevodilačkih varijacija: *Muke mladog Vertera*, *Strast mladog Vertera*, *Ogorčenja...*, *Nesreće...*, *Stradanja...*, *Patnje...*, *Jadi mladog Vertera*. Ja biram ovaj poslednji, možda zato što je to verzija koju sam imao pre nego što sam delo pročitao na nemačkom, mada mi nikad nije bilo sasvim jasno šta su to tačno jadi.

Sadržina romana, napisanog u epistolarnoj formi, dobro je poznata: mladi Verter se preselio u idilično mesto Valhajm

kako bi se uspešno posvetio slikanju i čitanju. Ali na jednom balu koji su organizovali mladi meštani upoznaje Šarlotu – Lota za prijatelje – i ludo se zaljubljuje u nju. Iako devojka ima verenika, mladi Verter je svakodnevno posećuje u nadi da će mu ljubav biti uzvraćena. Njegova strast postepeno raste, što se obično i dešava kada predmet ljubavi ne obraća pažnju na nas. Sledeći savet svog prijatelja i poverioca Vilhelma, mladić odlazi na neko vreme i počinje da radi kao sekretar jednog ambasadora. Ali mu običan život ne prija, i vraća se u Valhajn, gde zbog nemogućnosti da voli Lotu, koja se u međuvremenu udala, izvrši samoubistvo tako što sebi puca u glavu.

Kada se ovako prepriča, može zvučati kao neka bezvezna i preuveličana priča, ali Gete celoj stvari daje egzistencijalistički ton. Na kraju čovek ima utisak da je Verterova preterana zaljubljenost samo izgovor, i da mu je zapravo dosadilo da živi.

Makar je to moje tumačenje, ali nije i tumačenje mojih studenata. Skoro dva veka kasnije njih i dalje oduševljava ovo delo. Možda zato što su u uzrastu u kome se ljubav još uvek može idealizovati.

Studentima se sviđa da im pričam o zanosu koji je izazvalo ovo delo u svoje vreme. Za manje od dve godine delo je prevedeno na dvanaest jezika, među njima i na kineski, što je u to doba bilo krajnje neobično. To delo je stvorilo čitav jedan stil života u celom svetu: legije romantičnih duša oblačile su se u plavi frak i žuti prsluk, poput protagoniste, izdašno plakale i pisale očajnička pisma svojim izabranicama. Čak je i Napoleon tvrdio da je sedam puta pročitao knjigu, koju je nosao sa sobom po bojnim poljima.

Podražavajući svog heroja, stotine mladih je sebi oduzelo život, a u nekim gradovima, Lajpcigu na primer, roman je bio zabranjen.

Verter je odgovoran u velikoj meri za romantičarsko poimanje ljubavi, koje i dan-danas postoji. Delo je veličanstveno, mada su neki ispadi glavnog lika smešni. Naslućujem da se i samom Geteu oteo tu i tamo grohotan smeh dok je pisao te redove.

Napad

Ledena noć je zamaglila prozore u kuhinji, gde sam sebi u tišini pripremao večeru. Nikada nisam voleo poslednje sate dana, jer kao da sam u smiraju dana gledao sopstveno zgasnuće. Upravo u tim trenucima samoća najjače grize svojim nevidljivim očnjacima.

Dok sam pržio tortilju s krompirom u tiganju za jednu osobu, pitao sam se zašto nisam opstao ni sa jednom od devojaka s kojima sam se zabavljao. Poslednja je bila davno. Jedna veoma graciozna plavuša. Njen jedini nedostatak bio je što je imala momka, mada mi je trebalo nekoliko meseci da to saznam. Na kraju se njen rođeni brat sažalio na mene i posavetovao mi, u jednom susretu nasamo, da batalim stvar.

– Ne voli ni tebe ni njega – upozorio me je. – Da voli svog dečka, ne bi bila s tobom. Da voli tebe, smesta bi ostavila dečka.

Vrlo prosta jednačina, koja me je vratila na put samoće.

Verter je makar imao jednog odanog prijatelja, Vilhelma, kome je mogao da ispoveda svoje jade. Ja nisam imao ni to.

Pretpostavljam da sam prestao da se družim s ljudima iz straha da ne zaradim još koje razočaranje. Već u doba

adolescencije smučila su mi se pravila igre koja su postavljali drugi, koji bi me ostavili na cedilu čim bi mi zatrebali. A opet, nije ni lako naći ljude s kojima može da se vodi minimalno zanimljiv razgovor.

Vređaju me svet i njegove gluposti.

Uključio sam radio i automatsko biranje kanala, dok nisam naišao na nešto malo muzike. Emitovali su iz Tokija džem-sešn. Baš u trenutku kad sam okretao tortilju, prolomio se aplauz publike.

Zamišljajući da je aplauz namenjen kuvaru, poklonio sam se nekoliko puta pre nego što sam se vratio prženju.

U jedanaest sam već bio u krevetu s ugašenim svetlom, iako sam i dalje slušao muzički prenos. Kako se činilo, četiri vrsna džezera nadmetala su se s petim, koji je slavio pedesetogodišnjicu svog prvog koncerta baš na toj sceni.

Dok sam slušao to takmičenje virtuoza pogleda uprtog u tavanicu, vratila mi se slika načisto mrtvog Japanca.

Možda mu je pozlilo usred noći, ali nije imao od koga da traži pomoć, pomislio sam. Biće da ljudi koji su u braku zato žive duže, kako kažu. Na primer, kad bih se ja sad ove sekunde šlogirao...

Samo što sam to pomislio, osetio sam kako mi nešto šeta po grudima i ostao bez daha. Dok sam rukom tražio telefon, osetio sam kako mi graške hladnog znoja izbijaju po čelu. Slušalica je pala na pod. Drhteći od glave do pete, uspeo sam da upalim lampu na noćnom stočiću. I imao sam šta da vidim.

Dva zelena i okrugla oka posmatrala su me pomno. Mačka.

Sakrila se u stanu i upravo mi je skočila na grudi, odakle me je upitno posmatrala.

– Prokleta bila! – viknuo sam i poskočio, a životinja je pobešla u dnevnu sobu. – Nasmrt si me prepala!

Prilika je zahtevala povratak primitivnim sredstvima, tako da sam uzeo metlu iz kuhinje i uleteo u dnevnu sobu besan kao ris, nameran da izbacim tog uljeza metlom.

Ni traga od uljeza.

Prislonio sam metlu uza zid i bezuspešno pretraživao svaki pedalj dnevne sobe. Pretragu sam nastavio u spavaćoj: nije bila u posteljini, ni ispod kreveta, ni u ormanu koji nije bio do kraja zatvoren.

Druga pretraga po dnevnoj sobi bila je jednako neuspješna kao i prva, a pregledao sam i ostatak stana s istim rezultatom. Bilo je jasno da je ta mačka mag skrivanja i da mi neće olakšati stvar.

Odjednom me je savladao veliki umor. Nekoliko proboda u leđima dalo mi je jasan znak da moram prestati da se grbim, i da se vratim u krevet.

– Izgubio sam bitku, ali ne i rat – rekao sam veoma glasno dok sam se vraćao u krevet. – Sutra imam nameru da okrenem kuću naglavačke, sve dok te ne nađem. Videćeš ti!

Uvukao sam se u krevet i u trenu pao u san. Nisam čak ni radio ugasio. Koncert je bio gotov.

Prve pobjede

Probudio me je pritisak na grudima. Nisam morao da otvorim oči da bih znao da se ne radi o znacima predinfarktnog stanja.

Pospan, video sam da mačka blaženo spava sklupčana na mojim grudima.

– Baš si uporna – rekao sam joj dok sam razmišljao da li bi trebalo da joj tu na licu mesta zavrnem šiju.

Gotovo iz radoznalosti, prešao sam rukom preko kratke i meke dlake. Mačka je udvostručila pređenje dok je otvarala pospane oči. Posle se protezala: istovremeno je grbila leđa i gurala prednje šape unapred. A onda je sela na moj želudac. Prela je i rekao bih smeškala se.

Može li mačka da se smeška?

Nakon doručka odlučio sam da uljez može ostati kod mene do početka radnog vremena prihvatilišta za životinje. Pronašao sam telefon u imeniku, ali mi je neki metalni glas rekao da do sedmog ne rade.

Odmah zatim sam se setio da sam u besplatnim oglasima video rubriku posvećenu kućnim ljubimcima.

To bi moglo da bude rešenje u slučaju da se u prihvatilištu nećkaju, pomislio sam, i odmah zatim krenuo da preturam po ostavi u potrazi za starim primerkom oglasa. Listao sam ih nekoliko puta kad sam kupovao polovni nameštaj.

Pozvao sam i javio mi se operater izveštačenog glasa. Rekao sam mu u kojoj rubrici želim da dam oglas, i izdik-tirao mu: – Poklanja se mala korišćena mačka. U odličnom stanju. Zvati po podne.

Mislio sam da će nekoliko kapi humora pomoći da se mačka lakše udomi. Izgleda da operater nije delio moje mišljenje.

– Ništa više? – upitao je nakon što je zapisao moj broj telefona.

– Mislim da ne.

– Ne mogu da vam pustim oglas ovako. A vakcine?

– Molim? – upitao sam ne znajući na šta misli.

– U ovu rubriku mogu samo uredno vakcinisane životinje. Časopis tako ne snosi odgovornost u slučaju zaraze. Stoga, treba navesti i vakcine.

Hteo sam da mu priznam da ne znam je li mačka vakcinisana ili nije, ali sam se suzdržao jer nisam hteo da odlažem izlazak oglasa.

– Vakcinisana je – slagao sam. – Stavite to na kraj oglasa.

– U redu.

Reklo bi se da sam imao sreće, prema mišljenju operatera, jer su tog dana završavali pripremu za štampu, i moj oglas će izaći već 8. januara. Odlučio sam stoga da odložim odlazak u prihvatilište za životinje do 15. januara. Hteo sam da ostavim dovoljno vremena da se neka brižna duša javi i odvede to stvorenje. Međutim, sada je trebalo rešiti pitanje

vakcina. Onaj ko bude hteo mačku sigurno će mi tražiti potvrdu da je vakcinisana.

Dok sam razmišljao o svemu tome, mačka me je posmatrala udobno smeštena u sofi. Ne menjajući svoj elegantan položaj, pratila je pogledom moje kretanje po dnevnoj sobi i s vremena na vreme nestrpljivo mlatila repom.

Imam naviku da se neprijatnih stvari oslobađam što pre, pa sam se vratio imeniku da pronađem telefon nekog veterinara. Među mnogim uokvirenim veterinarskim klinikama pronašao sam jednu koja je bila relativno blizu, tako da sam pozvao da zakažem.

Javio mi se ženski, donekle hladan glas.

– Za koga zakazujete?

– Za mačku. Treba joj potvrda da je vakcinisana.

– Kako se zovete?

– Samuel de Huan.

– A mačka?

To pitanje me je zateklo nespremnog. Je li neophodno da životinje imaju ime, upitao sam se. Pravo ispred mog nosa stajala je polica s romanima, i pogled mi pade na *Mornara koji je izneverio more*. Nisam hteo da se objašnjavam, tako da sam rekao prezime pisca:

– Mišima.

Mačor. Mačor je odgovorio jednim zvučnim mjaukom, kao da pristaje na to da se zove kao japanski pisac koji si ubio tako što je izvršio harakiri.

– Kako kažete?

Dok sam izgovarao ime slovo po slovo, shvatio sam da ću imati logistički problem. Kako ću mačku odneti do veterinara? Pokazala je veliko umeće u izmicanju, a nisam nika-ko želeo da se nađem u neprilici da jurim mačku po ulici. Objasnio sam ženskom glasu svoju zabrinutost.

- Trebaće vam transportna korpa – rekla je.
- Transportna korpa? Šta je sad to, dođavola?

Mišimu – Mišija za prijatelje – situacija je izgleda zabavljala. Indeks udaraca repom u minuti povećao se veoma primetno.

Glas mi je objasnio da se radi o korpi za prenošenje životinja. Predložila mi je da prvo dođem u veterinarsku ordinaciju da kupim korpu, pa da posle donesem mačku.

– Previše odlazaka – odbrusio sam besno. – Ne mogu da izgubim ceo dan na jednu mačku. Ima li drugog rešenja?

– Možete da tražite dolazak na kućnu adresu, ali to je mnogo skuplje.

– Nema veze. Samo da završimo s tim što pre.

– Moraću da dođem ja lično – rekla je iznerviranim tonom.

– Dežurna sam. Da li vam odgovara danas posle podne?

Odgovorio sam da mi odgovara, i iskoristio priliku da naručim sve potrepštine za životinju: činije, hranu, pesak za mačke... kao i transportnu korpu.

U pola tri se začulo zvono, i znao sam da je ona, jer me niko nikada ne posećuje. Kada sam otvorio vrata doživeo sam vrlo prijatno iznenađenje: veterinarka je bila privlačna žena od tridesetak godina. Imala je kratku kosu, naočare, prijatne crte lica i visoko čelo. Ozbiljno ali opušteno lice govorilo je da nema običaj da gubi vreme na gluposti.

Pravi tip osobe kakvu bih želeo za prijatelja, pomislio sam.

Mogao sam sebe lako da zamislim kako užinam s njom toplu čokoladu s keksom u nekom baru u Ulici Petrićol.

Njen opor glas prenuo me je iz maštanja.

– Pređimo na stvar – rekla je nestrpljivo. – Danas me čeka još mnogo posla.

– Svakako.

Uzeo sam dve velike torbe koje je nosila sa sobom i zamolio je da pođe sa mnom do dnevne sobe, gde je Mišima proveo celo prepodne. Ali, kada smo ušli u dnevnu sobu, sofa je bila prazna.

– Gde vam je mačka? – upitala je ona dok je na stolu otvarala mali koferčić.

Potrčao sam u spavaću sobu, za slučaj da se vratila u krevet. Nije bila tamo. Zatim sam otišao u kuhinju, gde je stajala njena tacna s mlekom. Ni tamo. Kada sam se vratio u dnevnu sobu, video sam da veterinarka već zatvara koferčić i sprema se da pođe.

– Imajte malo strpljenja – zamolio sam je. – Pojaviće se sigurno.

– Ne računajte na to. Sve mačke se kriju na dan vakcinacije. Niste znali? Trebalo je da je zatvorite negde gde bi bila pod kontrolom.

– Ja zapravo ne znam ništa o mačkama. Da li ste za kafu? Voleo bih da vas pitam nekoliko stvari koje mi nisu jasne.

– Žao mi je, imam sledeću posetu u tri – rekla je odsečno. – A osim toga, došla sam da zbrinem mačku, a ne vas.

Taj odgovor me je povredio. Istrgao sam joj račun iz ruku sa željom da okončam stvar što pre. Pokorno sam platio ceh – uključujući posetu – uz velikodušnu napojnicu, jer nije imala da mi vrati kusur. Onda sam se spremio da je ispratim do vrata.

– Kada je pronađete – rekla je – zatvorite je u transportnu korpu i dovedite u ordinaciju. Nema potrebe da zakazujete.

Potvrdio sam klimnuvši glavom. Pre nego što je izašla u hodnik, veterinarka je pokazala prstom na sluzavu masu – neku vrstu kaše – na samoj ivici tepiha. Ja je nisam bio primetio.

– I ne dajte joj više mleko – zaključila je. – Od mleka im bude muka, pa povraćaju.

Taj poslednji savet me je pomirio s njom, pa sam joj zahvalio pre nego što sam zatvorio vrata.

Svega dva minuta kasnije Mišima se pojavio u dnevnoj sobi i pozdravio me melodičnim mjaukom. Tek tako. Nikada nisam shvatio gde se bio sakrio.

– Lepo si to smislio – grdio sam ga. – Nepopravljiv si, znaš?

Vremešni urednik

Treći dan nove godine. Probudio sam se s bolom u kostima koji se nije dao zanemariti i osećajem da imam temperaturu. Reklo bi se da je grip rušio moje poslednje odbrane.

Mišima je iskočio iz kreveta za mnom i doručkovali smo, svako iz svog tanjira, poput dvojice samaca, cimera. Izuzetna situacija koja bi morala prestati da postoji najkasnije 15. januara.

Kada sam ustao od kuhinjskog stola, iznenada mi se zavrtelo u glavi. Otvorio sam fioku u kojoj držim lekove, i pronašao samo jednu praznu kutiju analgetika.

– Moraću da odem do apoteke pre nego što se stvar pogorša – rekao sam za sebe.

Čovek koji živi sam mora da misli dvaput više od čoveka koji živi s nekim, jer u životu računa samo na sopstvene snage.

Ne skinuvši čak ni pidžamu, obukao sam prvu stvar koju sam našao pri ruci i krenuo napolje s namerom da se za tili čas vratim nazad.

A onda se ponovo desilo nešto neočekivano. Već sam bio u hodniku i zaključavao vrata kad je Mišima izleteo kroz prorez i otrčao uz stepenice.

– Proklet da si milion puta! – vikao sam, a moj glas je odjeknuo celim stepeništem.

Bilo je jasno da ta mačka baš i nije ušla u moj život da bi mi ga olakšala. Čelo mi je gorelo, ali sam otišao po korpu i poneo je uz stepenice, čvrst u odluci da ulovim životinju i da je, ako treba, u korpi držim sve do 15. januara.

Na sreću, zgrada ima samo još jedan sprat, tako da sam mogao osnovano da se nadam kako ću ga opkoliti i vratiti u stan. Ali počinjao sam da shvatam da mačka nikada ne radi ono što očekuješ da će raditi.

Pronašao sam ga neobično mirnog na otiraču ispred stana koji se nalazio tačno iznad mog. Strpljivo je grebao na vrata šapicom, onako kako je grebao na moja tri dana ranije.

Odjednom sam pomislio kako eto meni spasenja. Mačor je nesumnjivo pripadao starijem gospodinu iz potkrovlja. Bio je to povučén čovek. Čelav poput bilijarske kugle. Bilo je teško pogoditi koliko ima godina, mada su brojne bore koje su mu brazdale čelo i vrat ukazivale na to da je prevalio sedamdesetu. Već je živéo tu kad sam se ja doselio, pre šest godina, mada sam se od tada s njim sreo na stepeništu svega nekoliko puta.

Pozvonio sam na vrata i u znak odgovora vrata su se otvorila uz glasan pisak. Gurnuo sam ih i mačka je smesta šmugnula unutra. Dakle, moja pretpostavka je ispravna.

Ušao sam u stan ne znajući tačno zašto to radim. Na kraju krajeva, nakon što je mačka vraćena vlasniku, sve je bilo rešeno.

U vazduhu je lebdeo neki sladunjav miris nalik mošusu u gorioniku.